

FOLKEAKSJONEN ny rovdyrpolitikk

Postboks 40
7701 Steinkjer,

01.10.2013

Miljøverndepartementet,

Avdeling for naturforvaltning,

Postboks 8013 Dep, 0030 Oslo

Endring i rovviltforskriften – forvaltningsområdet for ynglende ulv

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er ikke enig i fleretallets konklusjon i Ulvesoneutvalget, om viderføring av ulvesonen. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener at ulvsonen må avvikles.

Vi vil også påpeke Ulvesoneutvalgets sammensetning, med nesten alle medlemmene bosatt utenfor, noe som etter vår mening undergraver utvalgets faglige tyngde og tillit, der vi mistenker at lokalisering har betydd mer enn faglige og politiske argumenter.

For øvrig vil Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk vise til Stortingets rovviltforlik fra juni 2011, som i tillegg til evaluering av ulvesonen, forutsatte at Stortinget skulle vedta et nytt bestandsmål for ulv i Norge ette å ha konsultert svenske myndigheter om metode for fordeling av grenseflokker av ulv. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk finner det naturlig at spørsmålet om videreføring av ulvesonen blir sett i sammenheng med Stortingets behandling og vedtak om nytt bestandsmål for ulv i Norge.

Demokratisk problem

Dagens forvaltning med ulvesonen utgjør et stort demokratisk problem. Et mindretall i landet, befolkningen innenfor ulvesonen, må ta hele belastningen av en ulveforvaltning som griper sterkt inn i næringsliv, jakt og friluftssinteresse, og folks livskvalitet i hverdagen.

Dette er sterke begrensninger som må forventes å vare i uoverskuelig framtid, uten antydninger til lettelse eller lyspunkter, og uten noen form for kompensasjon for ulempene.

Ulvsonen og andre administrativt vedtatte prioriterte rovviltsoner, representerer inngrep som uten kompensasjon må kalles direkte ressursran. Rettigheter til beitebruk og jakt blir i prinsippet konfiskert uten vederlag. Enorme ressurser til miljøvennlig matproduksjon blir i prinsippet båndlagt til evig tid.

Andre alvorlige ulemper forsterker den negative konsekvensen. I praksis må folk som bor i ulvesonen forvente å leve med et lavere rettsvern, med lavere terskel for straffeforfølgning i saker om nødverge

og jakt enn resten av befolkningen. I det moderne Norge aksepteres vanligvis ikke slike ulikeheter i forhold til rettsvern.

Belastningen for folk i ulvesonen forsterkes av forhold som ofte følger slik politikk. Stort fokus i media, og generell interesse for rovdyrvern i befolkningen, fører dessverre med seg en stigmatiserende debatt som betyr en dobbel belastning for folk som er skadelidende av rovdyrpolitikken. I tillegg til å alene måtte bære kostnadene, må de finne seg å leve med et mediaskapt stempel som potensielle faunakriminelle, bare fordi de bor der de bor og har genuine interesse for høsting og forvaltning av naturen.

Ulvesonen er problemet, ikke løsningen

Slik vi kjenner norsk ulveforvaltning i dag, ser vi tydelig at forvaltningsmodellen med ulvesone gir store utfordringer for beitebruk i prioriterte beiteområder over hele Østlandet.

I følge Skandulv har man beregnet at 80 % av ulvevalpene som vokser opp, vandrer ut av sitt hjemmeverv som ettåringer. I forhold til antall ulvevalper som ble født i Sør-Skandinavia våren 2012, tilsvarer dette ca 110 unglulver på vandring våren 2013. En stor del av disse vandrer vestover fra Sverige, springer for livet gjennom sammenhengende områder med etablerte ulveverv, og "spyles" ut på vestsiden av den norske ulvesonen. Utfordringen med forvaltning av disse streifulvene forsterkes av at median dato for unglulvenes utvandring fra hjemmevervet er 1. mai. Det er normalt etter at all snø og potensiell sporsnø til jakt og uttak er borte.

Så lenge Norge praktiserer en forvaltning med en ulvesone der hensynet til vern av ulven går foran alle andre hensyn, betyr det at problemet med streifulver i prioriterte beiteområder kommer til å vedvare, hver vår, hvert år framover.

Felling av ulv på barmark vil alltid være svært krevende, både praktisk og i forhold til ressursbruk, og felling vil i mange tilfeller dessverre skje først etter store dyrelidelser for husdyr på utmarksbeite.

Dette er store utfordringer for enhver beitebruk som skal foregå i nærheten av områder med ulv. Men problemene forsterkes med en forvaltning som i stor grad bygger på at uttak og bestandskontroll skal foregå utenfor områdene med fast forekomst av ulv.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener bestemt at en vellykket forvaltning må bety aktiv forvaltning der ulven er og der den yngler.

Ulven i Sør-Skandinavia er ikke truet.

Ulv er ikke en truet art på IUCNs globale rødliste. Den finsk-russiske ulven i Norge er derimot kategorisert som kritisk truet i den norske rødlista (2010) og som sterkt truet på den svenske rødlista (2010). Men denne kategoriseringen sier like mye om metode som om virkeligheten. De ansvarlige fagmiljøene i Norge (Artsdatabanken) og i Sverige (Artdatabanken) har kommet fram til dette resultatet ved hjelp av det såkalte «D-kriteriet», en av flere metoder i rødlistearbeidet. «D-kriteriet» går ut på å telle antall voksne kjønnsmodne individer av en art innenfor nasjonale grenser, og det kreves minst minst 500 voksne individer for at arten ikke skal klassifiseres som truet, dvs mindre en 10 % sjanse for at den aktuelle bestanden er borte i et 100-årsperspektiv.

Selv om det i praktiseringen av denne metodikken foregår en viss justering av status til grenseoverskridende bestander, vil dette være grovkornete og firkanta tilpasninger til en virkelighet som oftest ser helt annerledes ut. «D-kriteriet» fra IUCNs regelverk er dårlig tilpasset til å kunne brukes til å si noe sikkert om grenseoverskridende sammenhengende bestander av store rovdyr. Og spesielt dårlig egnet til å si noe klokt om bestander av store rovdyr i lange, smale land som Norge.

Sårbarhetsanalyse

Et av de andre kriteriene i IUCNs regelverk for å kategorisere arters truethet er «E-kriteriet». Det betyr at det foretas en risikoanalyse på grunnlag av tilgjengelig kunnskap. Hvis det er mindre enn 10 % sjanse for at en art er borte om 100 år, er den ikke lenger truet.

Det er nettopp slike analyser Svenske forskere bygger på, i arbeidet med å frambringe kunnskap til myndighetenes bestemmelse av GYBS, «Gynnsam bevarandestatus», et mål som EUs Arts- og habitatdirektiv setter for medlemslandenes artsforvaltning.

Og det slike sårbarhetsanalyser som ligger til grunn for den svenske regjeringens nylige forslag om GYBS for ulv i Sverige på 170 -270 ulv (*Regjeringens Proposisjon 2012/13: 191 En hållbar rovdjurspolitik*). Vel og merke er det her tatt ekstra forbehold, i og med at man i det svenske vedtaket har tatt høyde for mindre enn 5 % sjanse for at ulven er borte om 100 år, enda strengere enn IUCNs rødlisteregulering som sier mindre enn 10 % for at en art ikke er truet.

Norges forpliktelser for bevaring av finsk-russisk ulv handler i høyden om plikt til å bidra til å sikre sammenhengende bestander. Alle store rovdyr i Norge er deler av Skandinaviske og Fennoskandiske bestander. Det gir ingen faglig mening i å snakke om norske rovdyrbestander. Og ettersom Sveriges mål for antall store rovdyr, for alle arter overstiger nivået for levedyktig bestand, vil Norges bidrag til sammenhengende levedyktige bestander uansett være marginalt og uten praktisk betydning for bestandenes overlevelse.

Norske bestandsmål er ren politikk

Det finnes med andre ord ikke noe objektivt grunnlag for å sette norske bestandsmål. Norske myndigheter må avveie hensynet til rovdyrvernet opp mot andre hensyn til naturmangfold, og et helhetlig samfunnshensyn. Hvis Stortinget vil ha ulv i Norge, må det være fordi de har lyst og synes det er en god ide, ikke fordi vi er nødt.

Og myndighetene må likeså begrunne en fortsatt ulvesone med at de synes det er en god ide å båndlegge store områder og la et mindretall av befolkningen ta en stor kostnad for å lette situasjonen for andre. Det finnes ikke noe faglig grunnlag for å opprettholde en ulvesone for å sikre overlevelsen av Finsk-Russisk ulv. Den er uansett ikke truet.

I stedet bør norske myndigheter foreta en grundig analyse av konsekvensene og avveie opp mot de mange andre tunge hensyn som bør telle inn før man viderefører dagens ulvesoneforvaltning:

- Ulven truer vårt biologiske mangfold.
- Hjorteviltet, en fantastisk ressurs for Distrikts-Norge, både økonomisk og trivselsmessig, vil bli sterkt redusert uten aktiv forvaltning av ulv.

- En rik naturbruk i form av jakt og hundehold er truet, et tradisjon som har vært kilde til svært mye naturkunnskap i befolkningen, ikke minst til folk i urbane strøk som fortsatt er ivrige brukere av utmarka til jakt og rekreasjon.

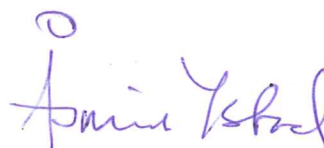
- Ulv innebærer, som andre arter med stor mobilitet, en fare i form av å bære med seg smitte av alvorlig sjukdommer og parasitter.

- Rike beiteressurser legge brakk, i en tid med sterkt økende fokus på miljøvennlig matproduksjon. En aktiv bruk av utmarksressursene i form av beiting og viltforvaltning vil være avgjørende for å kunne opprettholde bosetting og verdiskaping i mange distriktskommuner.

Alt dette er tunge hensyn som myndighetene må vurdere opp mot verdien av å båndlegge arealene i en ulvesone for å bidra med noen titalls ulver til en ulvebestand som er levedyktig både på kort og lang sikt, både lokalt og globalt.

Med hilsen Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Nils Solberg/s/, styreleder

Åsmund Ystad, sekretær